

การประเมินผลแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2555-2559)

หลักการและเหตุผล

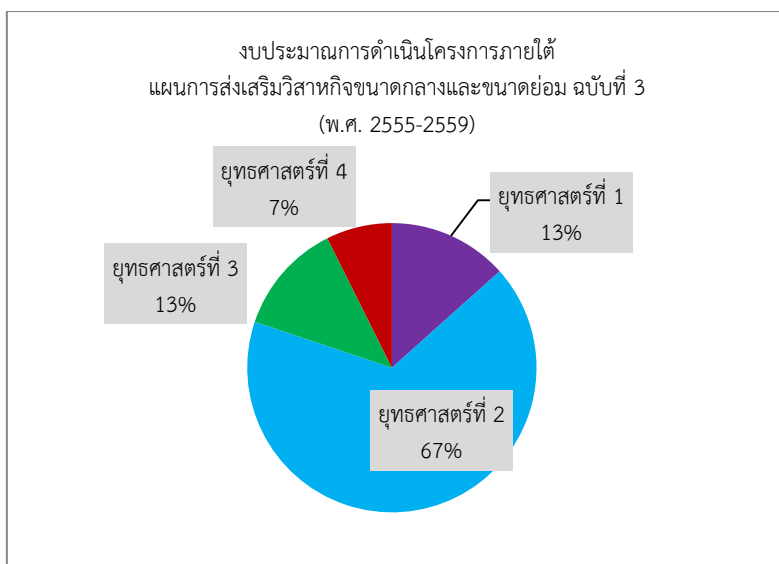
ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ อีกทั้งบทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทั้งในด้านรายได้ ประชาชาติ การจ้างงาน การกระจายรายได้ภาคครัวเรือน ซึ่งครอบคลุมในทุกภาคธุรกิจ ทั้งภาคการค้า ภาคการผลิต ภาคธุรกิจการเกษตร และภาคบริการ

ด้วยเหตุประการสำคัญข้างต้น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีภารกิจอันบัญญัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ว่าด้วย “การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” จึงได้มีการจัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) และได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อันนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำมากำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอนาคต

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) มุ่งสู่วิสัยทัศน์ “พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทย” ซึ่งแบ่งเป็น 4 ยุทธศาสตร์ คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 สนับสนุนปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เติบโตอย่างสมดุลตามศักยภาพของพื้นที่
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ทั้งนี้กรอบงบประมาณการดำเนินโครงการภายใต้แผนดังกล่าว มีทั้งสิ้น 15,402 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2555-2559 มีสัดส่วนการใช้งบประมาณประมาณครึ่งหนึ่ง คิดเป็นจำนวน 8,220 ล้านบาท (ร้อยละ 53.4) ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ซึ่งได้ถูกจัดสรรงบประมาณอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 2 มากที่สุด 5,490 ล้านบาท (ร้อยละ 67) รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 และยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่ากันคือ 1,065 ล้านบาท (ร้อยละ 13) ขณะที่ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด คือ 575 ล้านบาท (ร้อยละ 7)

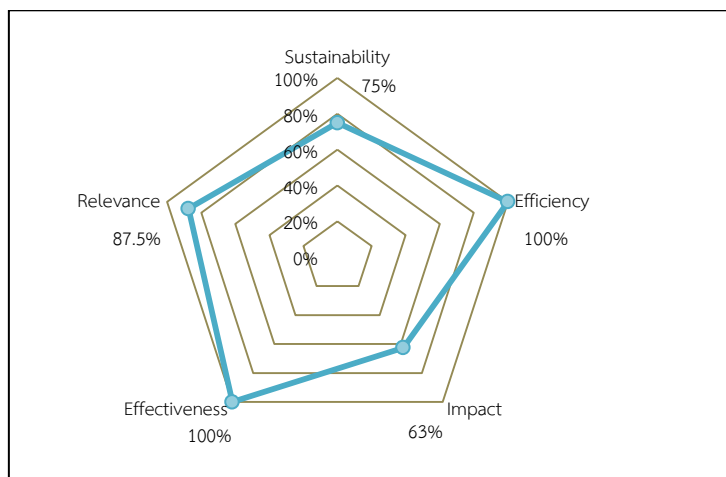
ผลการประเมินแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559)

การประเมินแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) ได้แบ่งผลการประเมินออกเป็น 3 ด้านคือ การประเมินผลโครงการ การประเมินผลกระทบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การประเมินผลโครงการภายใต้แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559)

ผลการประเมินโครงการโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (Development Assistance Committee : DAC) ในภาพรวม พบว่าเป็นที่น่าพึงพอใจ (Satisfactory) หรือคิดเป็นร้อยละ 83.75 โดยมีผลการประเมินเกณฑ์ความสัมพันธ์ (Relevance) ร้อยละ 87.50 เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มีความสอดคล้องอย่างน้อย 1 ยุทธศาสตร์ ขณะที่เกณฑ์ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) และเกณฑ์ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นที่น่าพึงพอใจเป็นอย่างมาก (Highly Satisfactory) คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนเกณฑ์ด้านผลกระทบ (Impact) มีผลการประเมินในระดับที่น่าพึงพอใจปานกลาง (Moderately Satisfactory) หรือคิดเป็นร้อยละ 63 และเกณฑ์ด้านความยั่งยืนมีผลเป็นที่น่าพึงพอใจ (Satisfactory) คิดเป็นร้อยละ 75 ตามลำดับ เนื่องจากโครงการส่งเสริม SME ส่วนใหญ่มีกิจกรรมเป็นการสร้างเครือข่าย การอบรมนักศึกษา การอบรมกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะที่มิใช่การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Non-Financial) จึงส่งผลต่อผลประกอบการของธุรกิจในระยะสั้น ยังไม่สะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวนัก

ผลการประเมินภาพรวมการส่งเสริม SME ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2559 โดยใช้เกณฑ์ DAC

(2) การประเมินผลกระทบของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559)

การประเมินผลกระทบของแผนส่งเสริม SME ในส่วนนี้ จะใช้แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic model) และแบบจำลองคำนวณดุลยภาพทั่วไป (Computable General Equilibrium : CGE) เป็นเครื่องมือในการประเมินผลทางเศรษฐกิจ

ทั้งนี้จากทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ของแผน พบว่าการดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เติบโตอย่างสมดุลตามศักยภาพของพื้นที่ สามารถสร้างผลกระทบได้มากที่สุด ทั้งด้านรายได้ประชาชาติ การจ้างงาน และการกระจายรายได้ภาคครัวเรือน

หากเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการ กรณีที่ไม่มีโครงการส่งเสริม SME ทั้งในส่วนโครงการภายใต้การดำเนินงาน และโครงการนอกกองทุนงบประมาณของสสว. และกรณีที่มีโครงการส่งเสริม SME ดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในด้านรายได้ประชาชาติ การจ้างงาน และการกระจายรายได้ภาคครัวเรือน ดังนี้

1. รายได้ประชาชาติ

กรณีที่ไม่มีโครงการส่งเสริม SME พบว่า ในปี พ.ศ. 2555-2559 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) เฉลี่ยห้าปีเท่ากับ 13,244,902 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.99 แต่เมื่อมีโครงการดังกล่าวพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) เฉลี่ยห้าปีเท่ากับ 13,304,345 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.41 นั่นคือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 59,442 ล้านบาท หรือเฉลี่ยร้อยละ 0.43 ต่อปี

2. การจ้างงาน

กรณีที่ไม่มีโครงการส่งเสริม SME พบว่า ในปี พ.ศ. 2555-2559 มีการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปี จำนวน 38,316,745 คน แต่เมื่อมีโครงการดังกล่าวพบว่า การจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 38,324,942 คน หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยจำนวน 8,197 คนต่อปี

3. การกระจายรายได้ภาคครัวเรือน

กรณีที่ไม่มีโครงการส่งเสริม SME พบว่า ในปี พ.ศ. 2555-2559 การกระจายรายได้ภาคครัวเรือน (Household Income) โดยเฉลี่ย 5 ปี ในช่วง พ.ศ. 2555-2559 เท่ากับ 7,442,139 ล้านบาท แต่เมื่อมีโครงการดังกล่าวพบว่า การกระจายรายได้ในส่วนรายได้ภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 7,475,546 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 33,407 ล้านบาทต่อปี

(3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2555-2559)

เป้าหมายของแผน (Goal)	ผลการส่งเสริม SME ปี พ.ศ. 2555-2559	ปัญหา/อุปสรรค
เป้าหมายที่ 1 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นและสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 250,000 วิสาหกิจภายในปี พ.ศ. 2559	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นและสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 292,956 ราย หรือร้อยละ 117.18 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้	<ol style="list-style-type: none"> 1. SME ยึดติดกับการเป็นเจ้าของธุรกิจคนเดียว ไม่ต้องการโอนทรัพย์สินให้เป็นของบริษัท และไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้า 2. SME บางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการเข้าสู่ระบบ เพราะเข้าใจว่ามีค่าใช้จ่ายการดำเนินการมาก และต้องเสียภาษีสูงขึ้นกว่าเดิมในภายหลัง 3. การเข้าสู่ระบบต้องดำเนินงานด้านบัญชี ซึ่งบางส่วนมองว่ามีความยุ่งยากหรือไม่มีความรู้
เป้าหมายที่ 2 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขากลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงลึกไม่น้อยกว่า 30,000 รายภายในปี พ.ศ. 2559	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขากลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงลึกจำนวน 173,435 ราย ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 30,000 ราย ภายในปี พ.ศ. 2559	<ol style="list-style-type: none"> 1. การส่งต่อโครงการเพื่อการพัฒนา SME ร่วมกันของหน่วยงาน ทำให้ยังคงอบรมความรู้จากหน่วยงานในประเด็นต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน 2. บางโครงการถูกยกเลิก ทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงลึกให้แก่ SME
เป้าหมายที่ 3 เครื่องช่วยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งไม่น้อยกว่า 60 เครื่องช่วยวิสาหกิจต่อปี	<p>เครื่องช่วยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งไม่น้อยกว่า 60 เครื่องช่วยวิสาหกิจต่อปี ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 3 ปี คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 306 เครื่องช่วย - ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 143 เครื่องช่วย - ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 65 เครื่องช่วย และยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ 2 ปี คือ - ปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 15 เครื่องช่วย - ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 15 เครื่องช่วย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเริ่มต้นพัฒนาคลัสเตอร์ในระยะแรกมักรวมตัวกลุ่มกันได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะการรวมกลุ่มกันให้ครบทั้งห่วงโซ่อุปทาน
เป้าหมายที่ 4 ปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจได้รับการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขให้ลดอุปสรรคและเอื้ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น	<p>เกิดปัจจัยแวดล้อมที่ส่งเสริม สนับสนุนต่อการดำเนินธุรกิจ ให้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการ 2. ด้านการเงิน 3. ด้านการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม การตลาด 4. ด้านปัจจัยอื่นๆที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหาของผู้ SME แตกต่างกัน และเฉพาะเจาะจง จึงทำให้บางปัจจัยที่ควรจะสร้างการสนับสนุนกลับกลายเป็นผลเสียต่อการส่งเสริมวิสาหกิจ 2. การออกกฎหมายหรือมาตรการต่างๆ เพื่อ SME ในสถานการณ์วิกฤติ ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงอาจไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ทันทางที่ 3. การที่ SME ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกฎหมาย มาตรการ หรือ ปัจจัยเอื้อที่เกิดขึ้น จึงทำให้ ไม่ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่

เป้าหมายของแผน (Goal)	ผลการส่งเสริม SME ปี พ.ศ. 2555-2559	ปัญหา/อุปสรรค
เป้าหมายที่ 5 การบริหารจัดการด้านการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีประสิทธิภาพและทำงานเชิงบูรณาการ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ภายหลังจากที่สสว. เป็นหน่วยงานของรัฐ ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จึงส่งผลให้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งสสว. ได้มีบทบาทเป็นหน่วยงานหลักเพื่อการส่งเสริม SME ผ่านการเสนอแนะนโยบาย แผนการดำเนินการ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานร่วมต่างๆ ภายใต้งบประมาณในลักษณะบูรณาการ ○ เครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 175 เครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดเครือข่ายจำนวนมาก แต่การทำงานในเชิงบูรณาการยังไม่ครอบคลุมหน่วยงานสำคัญ เช่น กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เป็นต้น 2. การสื่อสารและกำหนดทิศทางการทำงาน ofหน่วยงานร่วม ในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ด้านปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจของ SME

1. การส่งเสริมให้ SME จัดทะเบียนนิติบุคคลมากขึ้น

แม้เป้าหมายที่ 1 จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการส่งเสริม SME ให้มีการจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 17.18 แต่จำนวน SME ที่เป็นบุคคลธรรมดายังคงมีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ 78 จึงสมควรให้มีการส่งเสริมการจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นต่อไป

2. การพัฒนาระบบติดตาม SME

การพัฒนาระบบติดตาม SME (Big Data) จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ศักยภาพธุรกิจ รวมถึงช่องว่าง (Gap Analysis) ของการส่งเสริม SME ในประเด็นต่างๆ ได้ตรงจุดขึ้น

(2) ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME

1. การส่งเสริมขีดความสามารถกระจายตามภาคธุรกิจ

ผลการสำรวจรูปแบบธุรกิจของผู้รับบริการพบว่า อยู่ในภาคการค้าและภาคบริการค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 31 และร้อยละ 21 ตามลำดับ) โดยโครงการส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคการผลิต (ร้อยละ 41) ดังนั้น การกระจายโครงการให้เหมาะสมกับจำนวนวิสาหกิจในแต่ละภาคธุรกิจ จะช่วยให้ SME เข้าถึงความช่วยเหลือของหน่วยงานต่างๆ ได้มากขึ้น

2. ความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างโครงการส่งเสริม

การช่วยเหลือ SME ด้านการเงิน (Financial Measure) ควรมีความสอดคล้องกัน (Consistency) กับการส่งเสริมขีดความสามารถด้านอื่นๆ (Non-Financial Measure) เนื่องจาก SME ส่วนใหญ่ มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การขาดหลักประกัน และการขาดระบบการบริหารธุรกิจที่เป็นมาตรฐาน เช่น การขาดระบบการทำบัญชี ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือไม่เข้าเกณฑ์พื้นฐานของสถาบันการเงิน

(3) ด้านการส่งเสริมบทบาท SME ในเชิงพื้นที่

โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขณะที่ศักยภาพของท้องถิ่นมีศักยภาพในภาคการค้า และภาคการบริการ การส่งเสริมด้านดังกล่าว ด้วยการนำอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ จะช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน และส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ได้มากขึ้น

1. การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริม SME ให้เหมาะสมกับบริบท

การให้ความช่วยเหลือ SME ในแต่ละพื้นที่ควรมีความเหมาะสมในแต่ละบริบท (Tailor made) การจัดการศึกษาและเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญ เพื่อการดำเนินการได้ตรงตามเป้าหมาย

(4) ด้านการส่งเสริม SME ให้เชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ

1. การสร้างและพัฒนาผู้นำเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง

การส่งเสริม SME ให้เชื่อมโยงการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ จำเป็นต้องมีการสร้างและพัฒนาผู้นำเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง ทั้งในด้านการประกอบธุรกิจและเครือข่ายของคลัสเตอร์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าในระดับภูมิภาค (Regional Value Chain) และระหว่างประเทศ (Global Value Chain)

2. การส่งเสริมด้านการตลาดสำหรับสินค้าและบริการเพื่อการส่งออก

SME ควรหาจุดเด่น สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าของสินค้า เช่น สินค้าเชิงนวัตกรรมใหม่ และสินค้าที่คู่แข่งเข้ามาแข่งขันได้ยาก (Barrier to entry) โดยปรับกลยุทธ์จากการผลิตสินค้าที่ทดแทนได้ ให้เป็นสินค้าที่มีอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

(5) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานส่งเสริม SME

1. การกำหนดนิยามของ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” อย่างบูรณาการ

เนื่องจากการกำหนดนิยามที่แตกต่างกันของหน่วยงาน เช่น สสว.และกรมสรรพากร มีผลต่อการส่งเสริมวิสาหกิจ อันนำไปสู่ความซ้ำซ้อนและช่องว่างของวิสาหกิจผู้รับบริการจากหน่วยงานต่างๆ

2. ความหลากหลายและครบถ้วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่ไม่ได้เข้าร่วมในการจัดสรรงบประมาณในลักษณะบูรณาการ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม SME เช่น กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เป็นต้น

(6) ด้านการติดตามและประเมินผล

1. การพัฒนาและกำหนดให้มีการทำแบบฟอร์มรายงานการดำเนินงานโครงการออนไลน์และ แอปพลิเคชันมือถือ การจัดทำคู่มือ และเปิดอบรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ควรมีการจัดทำแบบฟอร์ม (Check-List) สำหรับรายงานผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างโครงการและแผนการส่งเสริม SME ในประเด็นต่างๆ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานมักมีการลงพื้นที่จริงเพื่อดำเนินกิจกรรม จึงควรมีการพัฒนาระบบติดตามให้สามารถเข้าถึงได้ และจัดทำคู่มือเผยแพร่และเปิดอบรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมในระบบหรือเว็บไซต์หลักแก่ SME

หากมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์หลักของ สสว. ซึ่งรวบรวมกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละโครงการ จะช่วยให้เข้าถึงผู้ประกอบการได้เป็นวงกว้างมากขึ้น และเป็นการคัดกรองผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมในอีกทางหนึ่ง